

SZAKMAI BESZÁMOLÓ VÉRTESSOMLÓ, VITÁNYVÁR RÉGÉSZETI FELTÁRÁSÁNAK 7. ÜTEMÉRŐL

NKA PÁLYÁZATI AZONOSÍTÓ: 207134/00361

A Kuny Domokos Múzeum 2019-ben a Nemzeti Kulturális Alap Örökségvédelem Kollégiumától 1 500 000 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott Vitányvár régészeti feltárásának 7. ütemére, amely során a következő szakmai eredmények születtek.

2019-ben is több helyszínen kutattunk. Elsőként a 9. szelvény területéről eltávolítottunk egy hatalmas fagyökércsonkot, a körülötte levő omladékkal együtt. Ezek után itt két szondával vizsgáltuk a szelvény – vagyis az udvari épület – feltöltési rétegeit. Az itteni második periódus járás szintje alatt több keltező értékű kerámiát találtunk, többek között török cserépbogrács töredékét, tehát valószínű, hogy a második (vékonyabb fallal jellemezhető) periódus a 16. századra keltezhető.

A torony és az udvari épület között nyitott 11. szelvényben vastag omladékréteget bontottunk el, majd alatta egy igen kemény járás szintet találtunk, amely a szomszédos, török kori udvari épületnél korábbi lehetett. Határoló falai lényegesen vastagabbak voltak, mint az udvari, későbbi épületé, benne pedig gerendák nyomait találtuk, mind a fallal vízszintesen párhuzamosakat, mind pedig függőlegeseket. A szelvény közepén egy nagyobb mélyedést tisztítottunk ki, ezt a későbbi évek során még mélyíteni kell, mivel a csapadékvíz ismeretlen helyre szivárgott el, tehát további jelenségekkel kell itt majd számolni.

A dongaboltozatos helyiség külső, nyugati oldalán új szelvényt nyitottunk. Ebben, a 12. számúban megtaláltuk a dongaboltozatos fedésű helyiség nyugati oldalának résablakát, amelyet befalaztak, valószínűleg akkor, amikor a külső várfalat felépítették. Az itteni rétegekben rendkívüli mennyiségű leletanyagot találtunk, edény-, kályhaszemtöredékeket, kőfaragványokat, fémtárgyakat, ezeket valószínűleg a szomszédos emeleti helyiségből dobálták ki vagy eshettek le. Ezen a területen nem fejeztük be teljesen a bontást mélységben, a későbbi években még további bontómunkára lesz szükség itt.

A 13. szelvényt a toronytól nyugatra jelöltük ki, a külső falsoros sejtető területén. Itt is vastag, bozótosból származó gyökérzetet távolítottunk el, majd ezek után bontottuk az omladékréteget. Hamarosan osztófalat találtunk, amely összekötötte a külső és belső várfalat, keleti szélén pedig egy ajtónyílás küszöbkövét. Ez arra utal, hogy ettől északnyugatra helyiséget feltételezhetünk. Ez már a 14. szelvény területe lett. Itt nem végeztünk sok munkát, mivel hatalmas faltömbök akadályozták a bontást. A faltömbök alatt látható mélyedés (üreg) arra utal, hogy itt mélyebb térszinttel kell számolni.

A toronytól délnyugatra levő területen vízszintes térszintet alakítottunk ki, a torony külső, valamint a külső várfal belső oldalát megtisztítottuk a növényzettől és a humusztól.

A feltárás során előkerült leletanyag kora és jellege megegyezett az előző évekével: az edénytöredékek mellett több reneszánsz kőfaragványtöredéket találtunk, különlegességként pedig egy török mangírt, losticei kerámiatöredékeket, fajanszdarabokat, királyfejben végződő fültisztító csontkanalat, valamint golyóöntőformát. Mindezek az irányba mutatnak, hogy a vár kiemelkedően fényes udvartartású birtokossal is rendelkezett.

László János
ásatásvezető régész